

Nőkkel szembeni, nemi alapú erőszak – az Unió egészére kiterjedő felmérés

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikke elismeri a hátrányos megkülönböztetés alóli mentességhez való jogot, beleértve a nem alapján történő megkülönböztetést.

Politikai háttér

Az Európai Parlament a nők elleni erőszak felszámolásáról szóló, 2009. november 26-i állásfoglalása és az Európai Unió Tanácsának a nők elleni erőszak eltörléséről szóló, 2010. március 8-i következtetései egyaránt hangsúlyozzák a nők elleni erőszakkal kapcsolatos rendszeres és összevethető adatok hiányát az Európai Unióban (EU). Bár a témában több uniós tagállam is végzett felméréseket, azok eredményei vagy nem hasonlíthatók össze, vagy elavultak.

Az Európai Parlament a Stockholmi Programról szóló, 2009. november 25-i állásfoglalásában ezért arra kérte az Európai Unió Alapjogi Ügynökségét (FRA), hogy „gyűjtsön megbízható és összehasonlítható statisztikákat mindenfajta alapon történő hátrányos megkülönböztetésről [...], és ezeket a különböző területeket – beleértve a nőkkel szembeni EU-n belüli erőszakra vonatkozó összehasonlítható adatokat – kezelje egyenlő módon [...]”

Az ilyen megbízható és összehasonlítható adatok létfontosságúak a jelenség elterjedtségének meghatározásához, és a megfelelő megoldások megtalálásához.

Legfontosabb kérdések

A nőkkel szembeni erőszak és az EU

A nőkkel szembeni erőszak továbbra is egy olyan sürgető probléma az uniós tagállamokban, amely sérti a nők alapvető jogait (a méltóság, az igazságszolgáltatáshoz való jog és a nemek közötti egyenlőség). A nők elleni erőszak hatása messze túlmutat annak közvetlen érintettjein – az áldozat(ok)on és az elkövető(k)ön –, családokat, közösségeket és az egész társadalmat érinti.

A nők és férfiak közötti egyenlőség az EU központi alapelve. Megtalálható az uniós szerződésekben, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájában. A nőkkel szembeni erőszak a Charta több cikkéhez kapcsolható – például az emberi méltóságról (1. cikk), az élethez való jogról (2. cikk), a személyi sérthetlenséghez való jogról (3. cikk), a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés tilalmáról (4. cikk), a szabadsághoz és biztonsághoz való jogról (6. cikk), illetve a megkülönböztetés tilalmáról (21. cikk) szóló cikkekhöz. Az Európai Bizottság „A nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó stratégia 2010–2015” című, 2010. szeptember 21-i közleményében megerősíti az EU-nak a nemi alapú erőszak leküzdésére irányuló határozott szándékát.

A FRA nőkkel szembeni erőszakkal kapcsolatos felmérése

2011–2012-ben az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) az egész EU-ra kiterjedő felmérést készít a nők elleni erőszakról. Ez lesz az első ilyen felmérés, amely 40 000 véletlenszerűen kiválasztott nőt kérdez meg a 27 uniós tagállamban és Horvátországban. A felmérés ezért várhatóan olyan megbízható és összehasonlítható adatokkal fog szolgálni, amelyekkel a politikai döntéshozók tájékozott és célzott szakpolitikákat tudnak kidolgozni az ilyen típusú erőszak leküzdéséhez.

A felmérés különös célkitűzései a következők:

- szükséges bizonyítékokat gyűjt, amelyek alapján olyan fő érintettek, mint politikai döntéshozók, orvosok és nem kormányzati szervezetek, szakpolitikákat és egyéb intézkedéseket tudnak kidolgozni a nők elleni erőszak leküzdése érdekében;
- első alkalommal szolgáltat adatokat az egész EU-ból a nők fizikai, nemi és pszichológiai erőszakkal és zaklatással kapcsolatos tapasztalatainak mértékéről és természetéről – beleértve azt, hogy a nők jelentik-e ezeket a tapasztalatokat, és ha igen, milyen választ kapnak;
- hozzájárul a nők elleni erőszak megfigyeléséhez használandó mutatószámok és a nők elleni erőszakra adandó válaszok kidolgozásához szükséges adatok gyűjtéséhez.

A nőkkel szembeni erőszak mérése

A felmérés célja a nők erőszakkal kapcsolatos „mindennapos” tapasztalatainak rögzítése – beleértve a jelenlegi és korábbi házastársak, illetve élettársak által elkövetett **fizikai, nemi és pszichológiai erőszakot** és zaklatást az elmúlt 12 hónapban és a 15 évesnél idősebbek körében. A felmérés célja továbbá az **erőszakkal kapcsolatos tapasztalatok mérése a 15 évesnél fiatalabbak között**, hogy ezáltal átfogó kép alakulhasson ki a nők életük során szerzett tapasztalatairól.

A felmérés külön vizsgálja a különböző helyszíneken – például otthon, illetve a munkahelyen – tapasztalt erőszakot, valamint az új kommunikációs technológiákkal – például SMS üzenetekon vagy internetes közösségi oldalakon keresztül – elkövetett erőszak/zaklatás formáit. A felmérés az erőszak gyakoriságával és súlyosságával, az erőszak fizikai, érzelmi és pszichológiai következményeivel, egészségügyi szolgáltatások igénybevételével, az azokkal való elégedettségrel kapcsolatos kérdések mellett a nőknek a rendőrség megkeresésével kapcsolatos tapasztalataira és biztonságérzetére vonatkozó kérdéseket is tartalmazni fog.

Módszertan

A FRA nőkkel szembeni erőszakkal kapcsolatos felmérése egy részletes kérdőíven alapuló széles körű, kvantitatív adatgyűjtés lesz. A felmérés részét képezik a szabványosított személyes interjúk országonként 1 500, véletlenszerűen kiválasztott nővel (ez az egész EU-ban összesen **40 000 nővel** készített interjút jelent). Az eredmények reprezentatív adatokat fognak szolgáltatni a nőkkel szembeni erőszak tekintetében uniós és nemzeti szinten.

Figyelembe véve a nők elleni erőszak formáinak sokféleségét, valamint az egyes kutatási módszerek sajátosságaiból fakadó korlátokat, fontos megjegyezni, hogy a felmérés nem alkalmas a nők elleni erőszak valamennyi formájának felmérésére. Az erőszak viszonylag ritkább formái például, vagy azok, amelyek főleg kisebb csoportokat érintenek – mint a nő- és leánykereskedelem, vagy a női nemi szervek megcsonkítása – egy véletlenszerűen kiválasztott mintában nem ragadhatók meg megfelelően.

Az átfogó adatfelmérés előkészítése

A FRA a nők elleni erőszak felmérésére irányuló projektjének megtervezése érdekében 2010 óta vesz részt az érintettekkel és a szakértőkkel folytatott konzultációkban, a felmérés körére és céljaira, az uniós és nemzeti szintű politikai döntéshozók

igényeire, valamint a felmérési módszertan technikai vonatkozásaira összpontosítva.

2010–2011-ben a FRA egy nők elleni erőszakkal foglalkozó előtanulmányt készített hat uniós tagállamban: Finnországban, Németországban, Magyarországon, Olaszországban, Lengyelországban és Spanyolországban. Az előtanulmány célja az volt, hogy segítségével a FRA kidolgozhassa azokat a felmérésben szereplő kérdéseket, amelyekkel összehasonlítható eredmények kaphatók a nők erőszakkal kapcsolatos tapasztalatairól az EU-ban. Az előtanulmány azt vizsgálta, hogy a nők hogyan értelmezik a felmérésben is vizsgált kulcsfogalmakat a fizikai, nemi és pszichológiai erőszakkal kapcsolatban otthoni környezetben, a munkahelyen, valamint új közösségekben (például az online közösségi hálózatokon).

Bizonyítékokon alapuló tanács

Eredmények

A 2013-ban publikálandó felmérés eredményei újabb információkkal fognak szolgálni azokhoz a folyamatban lévő vitákhoz, amelyek a nők elleni erőszak leküzdésére irányuló uniós szintű cselekvésről szólnak; melynek elemei lehetnek például új jogszabályok, vagy a meglévő jogszabályok harmonizálása, illetve programok kidolgozása az uniós polgárok figyelmének felhívása érdekében. A felmérés nyomán az egyes országok rendőri szervei, illetve az egészségügy és a szociális ellátás terén dolgozók és a civil szervezetek munkájuk szempontjából fontos információkhoz jutnak, segítve a források hatékony elosztását és a szolgáltatások fejlesztését. Az erőszakos esetek becsült számának, az áldozatok szükségleteinek és a kapott segítségről kialakult vélemény felmérése nyomán például sor kerülhet a sértetteket segítő kormányzati és civil szolgálatoknál rendelkezésre álló erőforrások azonnali ismételt felmérésére.

További információk:

Látogasson el a FRA honlapjára:
<http://fra.europa.eu>,

és különösen az alábbi oldalra:
http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/projects/proj_eu_survey_vaw_en.htm.

Vagy írjon az information@fra.europa.eu e-mail címre.